

Dan Nasta la 80 de ani

Schiță de portret

O persoană publică de audiență și notorietate, o structură seducătoare și derutantă este maestrul Dan Nasta.

Îi datorez primul șoc pe care l-am avut cunoscând oameni din lumea Artei. Înveșmântat în mantie, cu fruntea încinsă de un acoperământ rembrandtian, enigmatic, tenebros, Dan Nasta era, în orice spațiu, o figură alegorică în maiestuoasă mișcare. Energia devastatoare a privirii, dar și forța ei hipnotică m-au făcut să presimt că a încerca să i te apropii ar fi o greu de plătit cutezanță.

Târziu l-am descoperit pe maestru, marțoră a unor momente de rară expansiune intelectuală urmate de îndoieli, de mahniri și, iarăși, în salt, de remarcă acidă față de orice demisie de la codul onoarei.

Programul de-o viață al actorului, al regizorului, al colecționarului nu s-a limitat la simpla posesie. El a fost rezultatul

lăcomiei de frumos din care ne-a invitat pe toți să ne împărtășim. E modul său generos de a micșora distanța care-l separă de ceilalți; distanță impusă - prin șansele vieții - de educație, de aspirații, de împliniri. O iluzorie acoperire mă face să cred în prietenia pe care mi-o arată. Recunoștința mea se măsoară doar în risipă de afecțiune.

Pe această stare am intrat într-o zi în grădina din Rosmarinului. Tabloul care se oferea vederii era de o fastuoasă frumusețe. Un solitar odihnea într-un jilț, pe o peluză încă verde, pătată, pe alocuri, de rugina florilor. Un nobil aplecat spre melancolie, cu o carte deschisă pe genunchi, medita transportat, în decorul zdrențuit al toamnei.

- Tot mai credeți în vorbe, iubite maestre?

- Desigur, le-am pus la-ncercare pe toate...

Julieta Țintea

Sci civilizația imaginii

Ecranele minții pe scena filmului

Complementare, profesia de critic de teatru și cea de critic de cinema îți pot furniza surprize sinergice. Așa mi s-a întâmplat relativ recent, când - ca un ecou la tentativa autohtonă de elucidare a controversatului fenomen teatru-dans - am putut vedea în premieră mondială, la Festivalul filmului de la Toronto, **Tango** al maestrului recidivist Carlos Saura.

Amintindu-și de premisele autoreferențiale ale celebrului **All That Jazz** (1979) de Bob Fosse și asimilând experiența similară a confratelui argentinian Fernando Solanas, care alegorizează tema exilului în ritmuri de **Tangos** (1985), regizorul spaniol revine la propria idee de amalgamare a pasiunii și creației, precum în **Carmen** (1983) ori **Flamenco** (1995), și propune o nouă și captivantă poveste a unei povești. Filmul începe cu... pagina albă pe care protagonistul urmează să aștearnă proiectul unui film despre spectacolul dansului. Aflat într-o criză dublă, de inspirație și sentimentală (soția-vedetă l-a părăsit pen-

tru partenerul mai tânăr, gest pe care-l va "copia" și el, soțul, îndrăgostindu-se de o debutantă!), regizorul se lasă antrenat într-un teatral coșmar existențial. O dată cu el alunecă și spectatorul dispus la jocul secund al imaginației care recrează realitatea, materializând totul în creație, transfigurată în viață.

Cu un reper de mare virtuozitate - visul desenat de Salvador Dali pentru **Spellbound/Fascinație** (1945) al lui Hitchcock și filmat de Miklos Rozsa (Premiul Oscar!) -, imaginea acestei pelicule, producție Spania-Argentina, aparține italianului Vittorio Storaro, deținător a trei Oscaruri. În colaborarea cu regizorul, operatorul a impus dimensiunea abstractă a plasticii vizuale, care concentrează într-o suită - subtilă și senzuală coregrafic - de lumini și culori istoria unei culturi, cea argentiniană, reprezentată de un dans-emblemă națională. Rod al unei investiții proprii ("Univision", Premiul Comisiei superioare tehnice, Cannes '98), această viziune *ionică* i-a

permis să dea consistență și transparență ecranelor minții.

Pe ecranul minții părea să *patineze* și **Orlando** (1993), personajul din romanul omonim al Virginiei Woolf, care a făcut-o faimoasă pe regizoarea Sally Potter. Festivalul Filmului Britanic de la București a inclus la ultima ediție (1998) și recentul ei **Tango Lesson** (1997). Posibilă versiune feministă ce reia demersul mai maturului coleg spaniol, această peliculă se complice într-o condiție echivocă, lăsând impresia că regizoarea, scenaristă și protagonistă, s-a autofilmat în stare de trezie, dar și de reverie. Ea are ambiția de a învăța să danseze performant pentru a-și putea interpreta cu orgolioasă exactitate *filmul* pe care - într-o grațioasă și stranie opulență renescentistă - și-l rulează mental. Parteneri fiindu-i nu doar maestrul coregrafi (de care se și îndrăgostește!), ci și fanii/spectatori fascinați. Printre care nu preget să mă număr...

Irina Coroiu